

Дисципліна «Історія світової музики» (розділ «Історія західноєвропейської музики»)

II курс, IV семестр

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Спеціалізація: «Хорове диригування»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

Викладач – кандидат мистецтвознавства, доцент Антонова О.Г.

Питання для самостійного вивчення (04.04 – 24.04 2020 р.)

Тема: Французька музична культура другої третини ХХ століття: вектори різноспрямованих художніх пошуків Д. Мійо, Ф. Пуленка, А. Онеггера. Багатовимірна творча діяльність О. Мессіана в контексті традицій національної культури.

- Фольклорна і неокласицистська лінії творчості Д. Мійо. Джерела оновлення його музичної мови. Жанрові складові творчої спадщини.
- Перехрещення в творчості А. Онеггера традицій попередників та сучасних тенденцій, поєднання рис романської і німецької культур. Досягнення в оперно-ораторіальній сфері («Цар Давід», «Жанна д'Арк на вогнищі»). Закономірності трактування жанру симфонії, традиції та новаторство в оркестровому складі та композиційній сфері.
- Образні та стилістичні контрасти творчості Ф. Пуленка. Національний характер його музики. Тяжіння до вокально-хорових жанрів. Моноопера «Людський голос». Інструментальна спадщина.
- Роль творчої спадщини О. Мессіана як перехідної ланки між модернізмом і авангардизмом. Напрями діяльності. Тяжіння до релігійної тематики, розуміння краси як вищої гармонії світу, захоплення голосами птахів. Роль конструктивних прийомів організації в музиці Мессіана (лади обмеженої транспозиції, необернені ритми, система симетричних ритмічних перестановок, композиційна симетрія). Етапи творчої еволюції.

Література

основна:

Зарубежная музыка XX века. Материалы и документы : учеб. пособие / [ред., сост. и коммент. И. В. Нестьева]. Москва : Музыка, 1975. 255 с.

История зарубежной музыки. Вып. 6: учебник / [ред. В. Смирнов]. Москва : Музыка, 1988. 319 с.

Музыка XX века: Очерки в 2-х частях. Ч. 2, кн. 4. Москва : Музыка, 1984. 510 с.

додаткова:

- Век Мессиа́на: Сб. ст. / Мессиа́н О, о нем; Московская гос. конс-я им. П.И. Чайковского. Москва : Московская конс-я, 2011. 272 с. (Научн. труды МГК им. П.И. Чайковского, сб. 69).*
- Друскин М. С. О западноевропейской музыке XX века. Москва : Сов. композитор, 1973. 271 с.*
- Екимовский В. А. Оливье Мессиа́н: Жизнь и творчество. Москва : Сов. композитор, 1987. 304 с. (Зарубежная музыка. Мастера XX века).*
- Кокорева Л. М. Дариус Мийо. Жизнь и творчество. Москва : Сов. композитор, 1986. 336 с.*
- Кривицкая Е. Органное творчество Оливье Мессиа́на в зеркале национальных традиций / Е. Кривицкая // Муз. академия. 1999. № 1. С. 225–232.*
- Куницкая Р. И. Французские композиторы XX века : очерки. Москва : Сов. композитор, 1990. 208 с.*
- Медведева И. А. Франсис Пуленк. Москва : Сов. композитор, 1969. 240 с.*
- Мелик-Пашаева К. Л. Творчество Оливье Мессиа́на : исследование. Москва : Музыка, 1987. 208 с.*
- Онеггер А. Я – композитор / [пер. с франц. / ред., вступ. ст и коммент. В. Н. Александровой]. Москва : Музгиз, 1963. 207 с.*
- Павлишин С. Зарубежная музыка XX века. Пути развития. Тенденции. Киев : Муз. Україна, 1980. 212 с.*
- Павчинский С. Симфоническое творчество А. Онеггера. Москва : Сов. композитор, 1972. 225 с.*
- Пуленк Ф. Дневник моих песен. Я и мои друзья / пер. с франц. Ж. Груманской. Москва : Композитор, 2005. 160 с.*
- Раппопорт Л. Г. Артур Онеггер. Москва : Музыка, 1967. 304 с.*
- Филенко Г. Г. Французская музыка первой половины XX века : очерки. Ленинград : Музыка, 1983. 232 с.*
- Шнеерсон Г. М. Французская музыка XX века. Москва : Музыка, 1970. 576 с.*

Музичний матеріал

Мийо Д. Прогулянки короля Рене.
Онеггер А. Симфонія № 3. Жанна Д'Арк на вогнищі (фрагменти).
Пуленк Ф. Концерт для фортепіано з оркестром. Людський голос.
Мессіан О. Турангаліла. Різдво Господнє.

Тема: Американська музична культура XX століття. Етапи становлення національної композиторської школи.

- Передумови самобутності музичної культури США. Музично-творчі види (В. Конен) та їх вплив на формування професійної

композиторської школи США. Періодизація розвитку професійної американської музики ХХ століття.

- Наявність двох рівнозначних сфер американської професійної музики – популярної, з опорою на естрадно-джазову лексику, та академічної, орієнтованої на сучасну європейську музичну мову. Дж. Гершвін та Ч. Айвз як лідери двох зазначених сфер.
- Феномен творчої біографії Чарльза Айвза. Передбачення спектру авангардних новацій в його творчості.
- Експериментальний напрямок в творчості сучасників Айвза – Г. Коуелла, Е. Вареза, Дж. Антейла. Представники «європеїзованої» течії (А. Копленд, В. Томсон, Р. Харріс). Загальний характер американського музичного модернізму.
- Американська композиторська школа, внутрішня диференціація її експериментаторсько-авангардистського напрямку. Значення творчості Дж. Кейджа. Естетика мінімалізму в музичному мистецтві (Дж. Адамс, С. Рейч, Ф. Гласс).

Література

основна:

История зарубежной музыки. Вып. 6: учебник / [ред. В. Смирнов]. Москва : Музыка, 1988. 319 с.

Конен В. Пути американской музыки. Москва: Сов. композитор, 1977. 446 с.

Манулкина О. Б. От Айвза до Адамса: американская музыка ХХ века. Санкт-Петербург : Издательство Ивана Лимбаха, 2011. 830 с.

Музыка ХХ века: Очерки в 2-х частях. Ч. 2, кн. 4. Москва : Музыка, 1984. 510 с.

додаткова:

Ивашкин А. Чарльз Айвз и музыка ХХ века. Москва : Сов. композитор, 1991. 464 с.

Павлишин С. Американська музика. Львів : БаК, 2007. 316 с.

Шнеерсон Г. М. Портреты американских композиторов. Москва : Музыка, 1977. 232 с.

Юэн Д. Джордж Гершвин: путь к славе. Москва : Музыка, 1989. (Звезды мировой музыки).

Музичний матеріал

Айвз Ч. Питання, яке залишилося без відповіді.

Гершвін Дж. Концерт для фортепіано з оркестром. Поргі і Бесс. Пісні.

Барбер С. Adagio для струнного оркестру.

Бернстайн Л. Вестсайдська історія.

Гласс Ф. Ейнштейн на пляжі. Другий скрипковий концерт («American Four seasons»)